

Charlotta Paschinsky, Sannakaisa Holmlund, Anu Ylitalo & Maria Byholm

charlotta.paschinsky@uva.fi, sannakaisa.holmlund@uva.fi, anu.ylitalo@tritonian.fi, maria.byholm@tritonian.fi

Yliopistopedagogiset opinnot Vaasan yliopistossa

Vaasalaisten korkeakoulujen yhteinen korkeakoulupedagogiikan ja opetusteknologian opintokokonaisuus on tarkoitus järjestää säännöllisesti vuodesta 2014 lähtien. Koulutuskokonaisuus on laajuudeltaan 25 opintopistettä. Vaasan yliopiston opetushenkilökunnalle on tarjottu myös Vaasan kesäyliopiston 10 opintopisteen laajuisia korkeakoulupedagogiikan kokonaisuutta.

Historia

Vaasan yliopiston yliopistopedagogisen koulutuksen kehittämistyöstä vastasi 2000-luvun alussa opetuksen arviointi- ja kehittämisryhmä (OPKE), joka järjesti vuosina 1999–2000 Vaasan yliopiston ensimmäisen systemaattisen opettajien pedagogisen koulutusohjelman ”Opettajien korkeakoulupedagoginen ja opetusteknologinen koulutus”. Viisi moduulia sisältänyt koulutus tarjottiin opettajille maksuttomana henkilöstökoulutuksena.

Vaasan yliopiston laatuohjelman Visiosta vaikuttavuuteen (2001) mukaan opetuksen ja oppimisen laadun kehittäminen on yksi yliopiston keskeisimmistä strategisista tavoitteista. Laatuohjelmassa määriteltiin yhdeksi toimenpiteeksi yliopistopedagogiikan kehittäminen ja opettajien yliopistopedagogisen täydennyskoulutuksen järjestäminen. Ohjelmassa päätettiin myös pedagogisen asiantuntijatiimin muodostamisesta oppimiskeskukseen.

Vuosituhanneen vaihteessa perustettiin vaasalaisten yliopistojen, Vaasan yliopiston, Åbo Akademin ja Svenska handelshögskolanin, yhteinen Oppimiskeskus. Vuodesta 2010 tulivat mukaan myös Vaasan ammattikorkeakoulu ja Yrkeshögskolan Novia. Tällöin Oppimiskeskuksen nimi muutettiin Tritonian EduLabiksi. Tritonian Oppimiskeskuksen toimintamalliin sisältyi vaasalaisten korkeakouluyksiköiden opetuksen kehittämisen tukeminen, asianmukaisten tilojen, laitteistojen ja ohjelmistojen tarjoaminen, tieto- ja viestintäteknikan opetus- ja oppimiskäytön tuki sekä konsultoiva pedagoginen tuki.

Oppimiskeskus on kehittänyt vuodesta 2001 alkaen Learning in Networks (LIN) -opintokokonaisuutta yhteistyössä kehysorganisaatiokorkeakoulujen ja Uumajan yliopiston kanssa. Koulutusta tarjotaan nykyisin suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä henkilöstökoulutuksena kaikille viidelle vaasalaiselle kehysorganisaatiokorkeakoululle. Opintokokonaisuuden hyväksyjänä ja tarkastajana toimii Åbo Akademi. Tritonian EduLabissa on ollut myös useita opetuksen kehittämisen projekteja.

1900-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa yliopistossa tehtyjen kyselyiden perusteella opettajat olivat selvästi kiinnostuneita yliopisto- ja verkkopedagogisesta koulutuksesta. Pedagogista tukea opetuksen kehittämiseen sai pääosin Oppimiskeskukselta, jonka koulutukset keskittyivät lähinnä verkkopedagogiikkaan sekä tieto- ja viestintäteknikan opetuskäyttöön. Varsinaista suomenkielistä yliopistopedagogista koulutusta Vaasan yliopistossa ei tarjottu. Henkilökunta on hankkinut pedagogista koulutusta myös muualta suorittamalla kasvatustieteen opintoja ja opettajan pedagogisia opintoja.

Vuonna 2007 Vaasan yliopistossa tehtiin päätös tilata yliopistopedagogista täydennyskoulutusta ulkopuoliselta toimijalta. Vuosina 2008 ja 2010 yliopistossa järjestettiin 10 opintopisteen Yliopistopedagogisen täydennyskoulutuksen opintokokonaisuus. Oppimiskeskus koordinoi koulutusten järjestämisen.

Vuonna 2011 toteutettiin vaasalaisten korkeakoulujen yhteinen Korkeakoulupedagogiikka-hanke, jonka tavoitteena oli suunnitella Vaasassa toimiville korkeakouluille paikallinen, kolmikielinen – suomen-, ruotsin- ja englanninkielinen, korkeakoulupedagogiikan ja opetusteknologian opintokokonaisuus. Tarkoituksena oli yhdistää Åbo Akademin yliopistopedagoginen opintokokonaisuus ja Tritonian EduLabin LIN-opinnot. Vuoden 2012 alussa käynnistettiin EduLabin koordinoimana kokonaisuuden ensimmäinen moduuli Opetus ja ohjaus teoriassa ja käytännössä (5 op), jonka hyväksyjänä ja tarkastajana toimii Åbo Akademi. Opinnot tarjottiin henkilöstökoulutuksena vaasalaisten korkeakoulujen henkilökunnalle ja toteutettiin kaksikielisenä suomeksi ja ruotsiksi.

Opetussuunnitelman runko

Korkeakoulupedagogiikka-hanketta jatketaan siten, että vaasalaisten korkeakoulujen yhteinen korkeakoulupedagogiikan ja opetusteknologian opintokokonaisuus järjestetään säännöllisesti vuodesta 2014 alkaen, jolloin

myös LIN 1 ja LIN 2 -koulutukset (5 + 5 op) ovat osa Åbo Akademin yliopistopedagogiikan koulutusta.

Learning in Networks (25 op) -koulutuskokonaisuus toteutetaan vuodesta 2014 lähtien kaksi- tai kolmikielisenä. Kokonaisuus koostuu seuraavista kursseista:

- LIN 1: Johdatus iOpetukseen 5 op (suomi + ruotsi)
- LIN 2 ja LIN 3: Verkko-opetuksen työkalut (5 + 5 op) (suomi + ruotsi)
- LIN 4: Verkko-opetuksen toteutus (10 op) (suomi + ruotsi + englanti).

LIN-koulutuskokonaisuutta kehitetään asiantuntijaryhmässä, johon kuuluu eri alojen, kuten pedagogiikan, mediapedagogiikan, tekniikan, luonnontieteiden ja viestintätieteiden, professoreita ja asiantuntijoita Vaasan viidestä korkeakoulusta.

LIN-koulutuskokonaisuuden lisäksi Tritonian EduLab tarjoaa Vaasan korkeakoulujen henkilöstölle erilaisia verkko-opetuksen ja tiedonhaun lyhytkursseja, jotka kestävät 2–3 tuntia. Lisäksi EduLab tarjoaa vaasalaisten korkeakoulujen henkilöstölle EduKlinikka-palvelua, joka tukee tieto- ja viestintätekniikan opetus- ja työkäyttöä. EduLab tukee Vaasan korkeakoulujen opettajia muun muassa verkkokurssin suunnittelussa, oppimateriaalin toteutuksessa ja oppimisympäristöjen teknisissä ja pedagogisissa kysymyksissä. EduLabissa on myös mediatuotantopalveluja oppimedioiden valmistamiseen.

Vuoden 2013 aikana Vaasan yliopiston henkilökuntaa on myös osallistunut Vaasan kesäyliopiston tarjoamaan 10 opintopisteen korkeakoulupedagogiikan kokonaisuuteen. Yliopisto kustantaa henkilökuntansa opintomaksut. Kokonaisuus koostuu seuraavista moduuleista:

Yliopistopedagogiikan perusteet ja opettajuus korkeasteella, 4 op

- Yliopistopedagogiikan perusteet
- Opetustaito ja yliopisto-opettajana kehittyminen

Ohjaus ja opetuksen arviointi, 6 op

- Ohjaus yliopisto-opetuksessa
- Opetuksen ja oppimisen arviointi

Henkilöstökoulutuksena Vaasan yliopiston henkilökunnalle tarjotaan eri aiheista myös yksittäisiä koulutustilaisuuksia, jotka toteutetaan ostopalveluina tai yhteistyössä ulkoisten toimijoiden kanssa, esimerkiksi Haastavat ohjaustilanteet ja Kulttuurienvälinen viestintä -koulutukset. Opettajana toimimisen ja opettajuuden kehittymisen tueksi on laadittu myös muun muassa erilaisia sähköisiä työkaluja.

Opintojen ajoitus, tarjonta, kesto ja opiskelijamäärät

Henkilöstökoulutuksena järjestettyihin yliopistopedagogiikan ja korkeakoulupedagogiikan opintokokonaisuuksiin on kuhunkin voitu ottaa korkeintaan 20 osallistujaa. Myös muihin yksittäisiin koulutustilaisuuksiin osallistuu noin 20 henkilöä koulutusta kohden. Uusi korkeakoulupedagogiikan opintokokonaisuus pyritään aloittamaan vuosittain.

Muuta huomioon otettavaa opinnoissa

Yliopisto- ja korkeakoulupedagogiikan opinnot on pyritty tarjoamaan Vaasan yliopiston opetushenkilökunnalle maksuttomana henkilöstökoulutuksena. Myös EduLabin tarjoama koulutus ja palvelut ovat avoimia ja ilmaisia vaasalaisten korkeakoulujen henkilökunnalle.

Tulevaisuuden haasteet

Vaasan yliopiston laatu politiikan mukaan koulutuksen ja opetuksen laatu varmistetaan pedagogisella osaamisella (Vaasan yliopiston laatuohjelma, 2012). Myös yliopiston strategian toimeenpanosuunnitelmassa on määritelty, että opetuksen laadun ja opintojen edistämisen tueksi kehitetään muun muassa yliopistopedagogista koulutusta (Strategian toimenpideohjelma 2013–2016, 2012).

Vaasan yliopiston haasteena on ollut luoda toimiva konsepti yliopistopedagogiselle koulutukselle ympäristössä, jossa pedagogista asiantuntemusta tai tukea ei ole ollut yliopiston omassa tieteellisessä toiminnassa. Yliopiston yhteistyö sekä Tritonian EduLabin että Åbo Akademin kanssa onkin tärkeää toimivan ja tunnustetun pedagogisen kokonaisuuden aikaansaamiseksi.

Vaasan yliopiston yliopistopedagogisen koulutuksen tulevaisuuden haasteet liittyvät ensisijaisesti paikallisen kaksikielisen, suomen- ja englanninkielisen, tarjonnan pysyvyyteen. Työympäristön kansainvälistyminen tuo kehittämistyöhön omat haasteensa, kun opetus-, oppimis- ja ohjaustilanteet monikulttuuristuvat ja englannin kielen merkitys korostuu. Teknologian, kuten mobiililaitteiden, kehittymisen myötä myös oppimisympäristöt muuttuvat, ja opettajien asiantuntijuuden ja osaamisen ylläpito korostuu.

Charlotta Paschinsky toimii henkilöstösuunnittelijana Vaasan yliopiston Yliopistopalveluissa. Sannakaisa Holmlund työskentelee opintoasiain suunnittelijana Vaasan yliopiston Opiskelija- ja hakijapalveluissa. Anu Ylitalo toimii projektikoordinaattorina ja Maria Byholm koordinaattorina Tritonian EduLabissa.

LÄHTEET

- Hyryläinen, E. (2004). *Vaasalaisten yliopistoyksikköjen yhteistyö opetuksen kehittämisen sekä tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön tukemisessa*. Oppimiskeskuksen arviointiraportti. Vaasa: Tritonia.
- Pulakka, K. (2005). *Kartoitus yliopistopedagogisen koulutuksen tarpeista Vaasan yliopistossa*. Vaasan yliopisto.
- Strategian toimenpideohjelma 2013–2016 (2012). *Vaasan yliopiston strategian toimeenpanosuunnitelma 2013–2016*. Vaasan yliopisto.
- Vaasan yliopiston laatuohjelma (2001). *Visiosta vaikuttavuuteen*. Vaasan yliopisto.
- Vaasan yliopiston laatu politiikka* (2012). Vaasan yliopisto.
- Österman, T. (2011). *Raportti korkeakoulupedagogisen koulutuksen suunnittelusta*. Vaasan yliopisto.